

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3096/2019. (V. 7.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 73.Pkf.635.227/2018/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint egy pénzügyi intézménynek elszámolási kötelezettsége keletkezett az indítványozóval szemben a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2-törvény) alapján. Az indítványozó a 2015. április 9-én kelt (első) elszámolással kapcsolatban a Pénzügyi Békéltető Testület (a továbbiakban: PBT) eljárását kezdeményezte, amely azonban a kérelmet elutasította. Az elsőfokú bíróság a határozat felülvizsgálatára irányuló kérelmet elutasította, a másodfokú bíróság azonban megváltoztatta a döntést, és a PBT-t új eljárásra és új határozat meghozatalára utasította. A megismételt eljárásban a PBT arra kötelezte a pénzügyi szolgáltatót, hogy készítsen új, javított elszámolást, amely (második) elszámolás 2017. május 29-én el is készült. A PBT döntését azonban a bíróság ezt követően hatályon kívül helyezte és a PBT-t ismét új eljárás lefolytatására kötelezte.
- [2] 1.1. Az indítványozó a második elszámolással kapcsolatban is kezdeményezte a PBT eljárását, amely azonban a kérelmet elutasította. A döntéssel szemben az indítványozó bírósághoz fordult, amely azt állapította meg, hogy a felek között létrejött kölcsönszerződés tekintetében készített első elszámolás tárgyában jogorvoslati eljárás indult, következésképpen a még nem jogerős döntés alapján elkészített második elszámolás tekintetében jogorvoslati eljárásnak nincs helye. A második elszámolás ugyanis nem a DH2-törvényben „meghatározott határidőben vagy jogerős döntés alapján újból készített elszámolás”. Az első elszámolást követően kizárólag a PBT vagy a bíróság jogerős döntése alapján készülhet új elszámolás, és kizárólag az képezheti majd panasz vagy ezt követően felülvizsgálat tárgyát. A második elszámolás tehát joghatás kiváltására nem alkalmas. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2018. április 9-én kelt 4/D.Pk.320.001/2018/4. számú végzését a Fővárosi Törvényszék 2018. szeptember 28-án kelt 73.Pkf.635.227/2018/5. számú végzésével helybenhagyta.
- [3] 1.2. Az indítványozó ezt követően, ez utóbbi döntéssel szemben fordult az Alkotmánybírósághoz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jog – konkrétan az abból levezett fegyverek egyenlősége követelményének – sérelmére hivatkozással. Indokolása szerint sérti a hivatkozott alaptörvényi rendelkezést az, hogy a bíróság elmulasztotta kézbesíteni számára a kérelmezett pénzügyi intézmény által az elsőfokú eljárásban, 2018. február 15-én tett nyilatkozatot, és ezért annak a tartalmát nem ismerhette meg. Rámutat, hogy a feleknek joguk van valamennyi iratot megismerni – függetlenül attól, hogy az iratok mit tartalmaznak –, és azokra nyilatkozatot tenni. A bíróságok nem mérlegelhetik, hogy melyik nyilatkozatot küldik meg a feleknek és melyiket nem, mivel a felekre tartozik annak megítélése, hogy egy beadványra érdemes-e reagálniuk vagy sem. Ezért elfogadhatatlan, hogy az egyik fél beadványokat terjesszen a bíróság elé a másik fél tudtán kívül és oly módon, hogy arra a másik félnek ne legyen lehetősége észrevétel tenni.

- [4] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [5] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt: a Fővárosi Törvényszék végzését 2018. október 31-én vették át, a határidő pedig, mivel a hatvanadik nap munkaszüneti napra esett, a következő munkanapon, tehát 2019. január 2-án járt le, az alkotmányjogi panaszt pedig e napon adták postára.
- [6] A támadott végzés az ügy érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható, nemperes eljárásban hozott döntés. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott végzessel lezárt eljárásban kérelmező volt – fennáll, és az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozik.
- [7] A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz, tartalmazza ugyanis a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (a nemperes eljárásban kérelmezőként eljáró indítványozó nem ismerhette meg a kérelmezett nyilatkozatát), és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (a fegyverek egyenlőségének követelményével nem egyeztethető össze, hogy a bíróság nem kézbesítette az indítványozó számára az ellenérdekű fél által az eljárásban tett nyilatkozatot); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Fővárosi Törvényszék 73.Pkf.635.227/2018/5. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés és bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.
- [8] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [9] Az első feltételt – az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés fennállását – illetően a következőkre szükséges felhívni a figyelmet.
- [10] Az Alkotmánybíróságnak egyrészt részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a fegyverek egyenlőségéhez való jog mint a tisztességes eljárás garanciális részjogosítványa tartalmát érintően [lásd például: 3357/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás, lásd legutóbb például: 3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, [30]–[33]; 3357/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [60]–[61]].
- [11] Másrészt a 3064/2019. (III. 29.) AB határozat esetében a panasz befogadására kifejezetten azért került sor, mert az Alkotmánybíróság tisztázni kívánta, hogy sérti-e a fegyverek egyenlőségének követelményét az, ha a közigazgatási nemperes eljárásban a jogerős döntés meghozatala előtt a kérelmezőnek nincs lehetősége reagálni a kérelmezett nyilatkozatára/ellenkérelmére. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „a fegyverek egyenlőségéből fakadóan a résztvevő felek számára a bíróság előtti eljárásban biztosítani kell annak lehetőségét, hogy megismerhessék az összes felhozott bizonyítékot és előterjesztett iratot és azokra észrevételt is tehessenek” (Indokolás [20]). Rámutatott azonban arra is, hogy „az alaptörvény-ellenesség megállapíthatósága szempontjából a kézbesíteni elmulasztott irat tartalmának is jelentősége van. Attól ugyanis, hogy a kézbesítés elmaradása formálisan esetleg kimerítheti egy szakági eljárási szabály megsértését, még nem biztos, hogy ez szükségképpen magával vonja a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének megállapíthatóságát és ezáltal a bíróság döntésének megsemmisítését is” (Indokolás [21]). A kézbesítés „elmaradása az alaptörvény-ellenesség szempontjából csak akkor bírna jelentőséggel, ha emiatt egy újabb szempontokat felvető ellenkérelemre nem tudna reagálni a felperes/kérelmező” (Indokolás [25]).
- [12] Mindez azt jelenti, hogy az Alkotmánybíróság korábban hasonló ügyben már vizsgálta a fegyveregyenlőség követelményének alkotmányos tartalmát, és jelen ügy ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [13] A második feltétellel – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdésével – összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. A másodfokú bíróság az indítványozó fellebbezése nyomán foglalkozott a szóban forgó irat kézbesítésének az elmaradásával. A bíróság végzése szerint ez az irat a kérelmezett azon, a bírósági eljárás megindítását követően tett nyilatkozata volt, amelyben „közli, hogy a kérelmező [...] álláspontját alaptalannak tartja”. A kézbesítés elmaradása miatt a törvénysértés megállapítható volt, mindazonáltal a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy mindez „az ügy érdemére, ami jogkérdésként volt

elbírálandó, nem hatott ki, önmagában ez a mulasztás nem tette indokolttá a végzés hatályon kívül helyezését” (lásd: a Fővárosi Törvényszék 73.Pkf.635.227/2018/5. számú végzésének 3. oldala). A bíróság lényegében idő előttinek minősítette az indítványozó kérelmét, amikor arra hivatkozott, hogy a második elszámolás – mivel annak elkészítésére nem jogerős döntés alapján került sor – nem lehet felülvizsgálat tárgya. A kérelem elutasításának tehát kifejezetten ez volt az indoka, nem pedig a kérelmezett nyilatkozatában foglaltak.

[14] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz eljárás lefolytatása során bekérte a szóban forgó nemperes eljárás iratanyagát, és megállapította, hogy a kérelmezett 2018. február 15-én kelt nyilatkozata valóban kizárólag annyit tartalmazott, hogy a kérelmezett a PBT elutasító döntésével egyetért, és a kérelmező beadványában foglaltakat nem tartja megalapozottnak. A dokumentum semmilyen új szempontot nem vetett fel, sőt érdemi, tartalmi érvelést egyáltalán nem tartalmazott. Amennyiben tehát adott esetben formális szempontból egy eljárási szabály megsértése megállapítható is lehetne, a kézbesítés elmaradásával összefüggésben jelen ügyben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség nem merül fel.

[15] 3. A fentiek alapján tehát az Alkotmánybíróság a vizsgált ügyben nem talált olyan körülményt, amelyet az Abtv. 29. §-a szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. április 29.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/128/2019.

• • •